

Bestyrelsens beretning 2004

Det skal være lettere at være kunstner.....forslag ønskes.....

- sådan lød ordene fra Kulturminister Brian Mikkelsen, da han i sommers henvendte sig til en række kunstnerorganisationer. Kulturministeren efterlyste ideer til administrative lettelser i kunstverdenen.

Lidt kynisk kunne vi have sagt, at han burde starte med at kikke på omstruktureringen af kunststøtten, som han fik gennemført sidste år. Her er allerede brugt massevis af penge til opbygning af en ny kunststyrelse, flytning af kontorer og medarbejdere m.v.

Vi valgte i stedet – sådan som det sig hør og bør – at forholde os konstruktive overfor henvendelsen og meddelte ham, at for os billedkunstnere er det stadig samspillet med arbejdsmarkedssystemet som er den største hurdle at komme over og at reglerne trænger til et ordentligt eftersyn. Der findes næppe en eneste dansk kunstner som ikke mindst én gang i arbejdslivet har været i konflikt med offentlige myndigheder om skat, moms, a-kasse eller efterløn.

Kunststøtten

Det forløbne år har meget tydeligt vist at den ”historiske” omstrukturering af kunststøtten som Brian Mikkelsen stolt lagde frem i 2002 har været en tung byrde for alle implicerede. Selv Kunststyrelsens egne embedsmænd har nu indrømmet, at det har været en overordentlig kompliceret sammenlægningsproces der endnu langt fra har givet en lettere adgang til kunststøtten. De administrative besparelser er helt udeblevet og der er ikke noget som tyder på at der på sigt kan hentes penge til den direkte kunststøtte på denne konto. Reformen havde fra starten det ene formål at manifestere regeringens felttog mod råd og nævn på kulturens område. På embedsmandsniveau, så man dette som en mulighed for at forenkle kunststøtten radikalt, bl.a. ved at oprette en indgang til kunststøttesystemet, nemlig med en sammenlægning af diverse faglige råd i et nyt Kunstråd og herefter en sammenlægning med Statens Kunstfond.

Det viste sig heldigvis, at den gamle kæmpe, Statens Kunstfond, kunne holde stand mod kupforsøget, men det skete ikke uden sværdslag. En række kunstnere, i regi af Dansk Kunstnerråd, blev ved med at påpege kunstfondens manglende selvstændighed under den nye struktur og til sidst blev der givet efter for kravet og etableret et egentligt sekretariat til varetagelse af kunstfondens overordnede opgaver.

Udvalget for dansk kunst i udlandet har i vid udstrækning valgt at følge den linie som tidligere blev udstukket fra det nu nedlagte Center for Dansk Billedkunst. Fra forskellige sider at det blevet hævdet, at udvalget er blevet indsnævret til kun at fungere som en ren markedsføringsinstitution for danske kulturfremstød i udlandet. Dette er en meget forenklet fremstilling af udvalgets funktion, som ikke kan genkendes af de mange kunstnere som har haft kontakt med udvalget og heller ikke blandt udvalgets nuværende bestyrelsesmedlemmer.

Med etablering af Billedkunstcentret under Kunststyrelsen er det vores indtryk i øvrigt, at kunstnerne har fået en overskuelig og faglig bred tilgang til kunststøtten.

Bkf ser det stadig som sin opgave at holde øje med udviklingen af den nye struktur for kunststøtten og vi vil derfor fortsat med mellemrum indkalde billedkunstens repræsentanter til fællesmøder herom.

Kommunalreformen

Strukturreformen for kommunerne og amterne kom rigtigt på bordet i begyndelsen af 2004, og vi kan begynde at fornemme hvad det vil betyde for kunsten og kulturen. Hvis det går som forventet deles kultur- og kunstaktiviteterne mellem staten og kommunerne. Kommunerne får større ansvar for den kultur, der har lokal karakter, og staten overtaget ansvaret for kultur af national karakter. Regionerne bliver altså kulturløse.

På trods af den ellers klare rollefordeling mellem staten og kommunerne har man valgt at dele ansvaret mellem statens og kommunerne for så vidt angår Det Fynske- og Jyske Kunstakademi. Der var ellers lagt op til at kommunerne helt skulle overtage ansvaret for akademierne, men med hjælp fra Dansk Folkeparti, blev dette ændret. I politik er alting muligt!

Vi er naturligvis meget enig i at lokal forankring på alle niveauer er vigtig, hvis kunsten skal spille en større rolle uden for metropolernes og de ”tunge” institutioners cirkulation – og det skal den!

Men vi er alvorligt bange for at billedkunsten kan få det svært på rene kommunale hænder. Kun amterne og de helt store kommuner har i dag organiseret billedkunsten på et professionelt og kvalitativt grundlag. For flere amter er der endda tale om billedkunstråd, som kun har få år på bagen. Med nedlæggelse af amterne og hermed også de amtslige billedkunstråd kan man derfor være nervøs for at de regionale billedkunstaktiviteter endnu engang bliver ladet i stikken. I forhold til vores nærmeste naboer, er vi, på regionalt plan, stadig langt bagefter med hensyn til brug af billedkunstnere som konsulenter og sparringspartnere, sammenkoblingen mellem kunst og erhverv og basale værkstedsmuligheder for den professionelle kunstner.

Vi mener, at de regionale kulturaftaler, som vi kender dem i dag, er et godt redskab til at bevare og udbygge de kvalitative rammer for billedkunstens udfoldelse lokalt. For de amter, som har indgået kulturaftaler og/eller har etableret faglige råd ved vi, at de har opnået en voksende politisk forståelse for kunstens ”brugbarhed”. En forståelse, der også breder sig til borgerne i det hele taget.

Sikringsordning, skat, moms, a-kasse .....

- en gammel travet, som ikke går af mode. I foråret fremlagde vi - i Dansk Kunstnerråds regi – en økonomisk model for en økonomisk sikringsordning for skabende kunstnere. Modellen fik en pæn omtale i pressen, men det er endnu ikke lykkedes at bryde isen i forhold til regeringen.

Ordningen forsøger at ramme den brede gruppe af kunstnere, som har en årlig indkomst fra kunstnerisk virksomhed på mellem 50.000 og 250.000 kroner. Vi har arbejdet for en ordning der er løftet helt ud af a-kassesystemet – altså et særligt regelsæt for skabende kunstnere. I korte træk bygger modellen på at en kunstner over en 10-årig periode får stillet en sum penge til rådighed af staten til kunstnerisk aktivitet. Kunstneren kan samtidig ikke oppebære dagpenge, social bistand, pensioner m.v. i perioden.

I regeringsgrundlaget fra 2001 var der bl.a. indeholdt et forslag til afskrivning af kunstkøb og udjævning af kunstnerindkomster. Skatteministeren (og kulturministeren) mente, at muligheden for afskrivning af kunstkøb ville forøge omsætningen af samtidskunst – og kun førstegangssalg - med 100–120 millioner kroner allerede det første år.

Specielt i forhold til muligheden for at afskrive kunstkøb var der tale om en gammel mærkesag for Bkf. Og hvordan er det så gået? En undersøgelse fra Told og Skat har fastslået at reglerne stor set ikke er anvendt i 2003 og slet ikke i København. Regelsættet forventes ændret i slutningen af 2004, så også virksomheder som er beliggende i ejendomme med beboelse kan benytte sig af afskrivningsmuligheden – et kritisk punkt som Bkf allerede rejste under den første lovrevision.

For udjævning af kunstnerindkomster over flere år er det ikke gået meget bedre. Ifølge Told og Skat er regelsættet kun blevet brugt af 16 kunstnere i 2003, mens udvikling af nye it-værktøjer har kostet op mod 500.000 kroner. En dundrende fiasko ifølge pressen.

Gennemførelse af begge ordninger bringer naturligt det spørgsmål på bane hvor langt vi skal gå for at få gennemført ellers gode forslag.

Manglende modernisering af reglerne for kunstnermoms har også været omtalt i pressen i årets løb – i forlængelse af en principiel sag, som Bkf har støttet. Det forventes at der her i efteråret fremsættes lovforslag om modernisering af reglerne, så installationer, lysskulpturer, fotokunst m.v. også bliver omfattet af reglerne for kunstnermoms.

Vores indtægtsundersøgelser har vist at ca. 40 % af billedkunstnerne er medlem af en a-kasse for lønmodtagere og ca. 10 % af en a-kasse for selvstændige. Vores spørgeskemaer har også vist en større interesse (ca. 25 %) for at arbejde som lønmodtager i forbindelse med udsmykningsopgaver, kunstprojekter m.v.

Vi har derfor indgået en samarbejdsaftale med freelancebureauet Teknisk & Design som indebærer, at Bkf-medlemmer opnår en rabat på 10 % af det almindelige administrationsbidrag til bureauet. Teknik & Design er ejet af Teknisk Landsforbund og vi forventer et godt samarbejde i fremtiden.

Den fattige kunstner er ikke en skrøne!

Bkf gennemførte i slutningen af 2003 en indtægtsundersøgelse blandt medlemmer samt medlemmer af Kunstnersamfundet. Resultatet blev offentliggjort i foråret 2004 og viste en gennemsnitlig indkomst før fradrag på ca. 172.000 kroner årligt - når man ser bort fra såvel de laveste som de største indtægter - reelt en indkomst på ca. 150.000 kroner årligt før skat. Tallene falder meget godt i tråd med tilsvarende statistik for de livsvarige ydelser og tidligere undersøgelser.

Vi kan i hvert fald slå en ting fast; *"we are not in it for the money"*.

Vi skal blive bedre til at forlange en ordentlig pris for vores arbejde, men – uden at pive! – er det fair at forlange, at vi også får mulighed for at benytte det sociale sikkerhedsnet i lighed med øvrige borgere i dette land.

Undersøgelsen viste i øvrigt også, at ca. ¼ af den kunstneriske indkomst stammer fra legater, offentlig kunststøtte m.v. Når den offentlige støtte til billedkunsten blev beskåret med ca. 25 % for 3 år siden (inkl. nedlæggelse af diverse puljer) får det altså en direkte effekt på den enkelte kunstners økonomi.

Bkf regioner

2 nye regioner, Frederiksborg og Roskilde, er kommet til i løbet af året. Vi byder dem velkommen. I de forgangne år har vi valgt at fokusere mere på det regionale kunstliv. Landsmødet, som i år fandt sted i Børkop ved Vejle i maj måned, tog derfor også sit naturlige udgangspunkt i perspektiverne for regionale kunstaktiviteter. Flere af de emner som vi berørte på landsmødet er skitseret i det seneste nummer af Bkf Bladet, hvorfor jeg ikke vil uddybe dette yderligere her.

Internationalt

Bkf er fortsat repræsenteret i International Artists Association (IAA), European Visual Artists Network (EVAN) og Nordisk Kunstforbund (NKF), samt i det fælles nordiske sekretariatssamarbejde på billedkunstens område (BIN).

I det forløbne år har vi afholdt en række møder blandt vores internationale repræsentanter. Vi mener, at vi i dette fællesforum har fundet en god form for det fremtidige internationale arbejde. Den nordiske kunststøttemodel er i øjeblikket til debat i Nordisk Ministerråd og der venter en stor opgave for os og vores søsterorganisationer i norden med at få udarbejdet et alternativt forslag til en ny struktur for den nordiske kunststøtte.

Nye medlemmer, sekretariatet og økonomi

Vi er pt. 1170 medlemmer. Medlemstallet har ligget stabilt igennem de sidste 5 år – med en lille fremgang på 8 medlemmer i forhold til sidste år.

Der er gennemført en hvervekampagne overfor Kunstnersamfundets medlemmer og blandt afgangseleverne på de 3 kunstakademier. De nyuddannede har generelt kvitteret med et medlemskab af Bkf, mens Kunstnersamfundets medlemmer har forholdt sig afventende.

Der er taget en del nye initiativer på hjemmesiden. Et nyt design er kommet til og vi har valgt at fokusere på vores kunstnerbase og regionale aktiviteter. Ny håndbog kommer til årsskiftet, ligesom det også på dette tidspunkt bliver muligt at betale sin kontingent via PBS. Vi har endvidere oprettet et on-line forum for bkf repræsentanter i diverse bestyrelser og råd med henblik på at optimere den interne kommunikation.

Økonomien i Bkf ser fornuftig ud. Der vil også i det kommende år være plads til at igangsætte nye aktiviteter samt fastholde de nuværende opgaver på samme niveau som hidtil.

Ophavsret og Copy-Dan

Kulturministeriet fremlagde i maj måned sin 5-årige plan for ophavsretten. På billedkunstens områder er der kun lagt op til enkelte justeringer, som primært er begrundet i den digitale udvikling.

- Fri brugsreglen udvides til at omfatte digitale kopier af originalværker.
- Museerne kan frit stille deres samlinger til rådighed for publikum på stedet ved hjælp af elektroniske infostandere og lignende.
- Museerne kan frit gengive enkelte kunstværker i digital form på f.eks. internettet i tilknytning til meddelelser om en konkret udstilling, auktion eller lignende.

Bkf har ikke haft nogen indvendinger imod de foreslåede ændringer, som forventes gennemført i efteråret 2004.

Kulturministeriet har samtidig tilkendegivet, at man ikke ønsker at indføre en ophavsretlig baseret visningsret. Man er fortsat af den opfattelse, at et udstillingsvederlag ikke bør have karakter af et ophavsretligt krav, men i stedet bør reguleres som en offentlig kulturstøtteordning. Vederlagsordningen forventes revideret i den kommende tid og vi vil i den forbindelse stille krav om bl.a. en forhøjelse af satserne og udvidelse af anvendelsesområdet. Vi mener også, at støtteordningen, i lighed med eksempelvis biblioteksafgiften, ikke skal finansieres af de midler som er til rådighed under Kunstrådet.

Bkf er fortsat repræsenteret i Copy-Dan foreningerne, Danske Billedautore (DBA) og Samrådet for ophavsret.

Copy-Dan Billedkunst har i det forgangne år indgået nye aftaler med Dansk Forlæggerforening og Foreningen af Danske Kunstmuseer. På bogområdet er der tale om en regulering af priserne på 32 %, mens der for musernes vedkommende er tale om en mere moderat prisstigning.

Forhandlinger med DR om en aftale om visning er billedkunst i TV er i gang, mens forhandlingerne om en aftale med dagbladene synes at være strandet. På de manglende aftaleområder afregnes der derfor fortsat efter Billedkunsts prislister.

Indsamling af vederlag blev forøget fra 13,4 millioner kroner i 2002 til 15,1 million kroner i 2003. Beløbene er fordelt individuelt blandt rettighedshaverne i den udstrækning af de har kunne findes.

I Danske Billedautore har arbejdet været centreret om udviklingen af billedportalen "Image2use". Den færdige portal har ladet vente på sig, men det forventes at fotografer, billedkunstnere, tegnere og illustratører kan begynde at oploade billeder i basen i slutningen af året.

På bestyrelsens vegne
Cai Ulrich v. Platen, Formand